

Přestože jsou knížky o Vlaštovkách, Amazonkách a jejich přátelích napsané tak, že čtenář má dojem, že se odehrávají téměř v současnosti, občas v nich narazíme na místa, která nemusí být současnému čtenáři docela jasná. Tentokrát se zastavíme u dalekohledů, které naši hrdinové používali.

„Půjčte mi to taky,“ hlásil se Roger. Přiložil si dalekohled k oku a zadíval se jím k loďce.

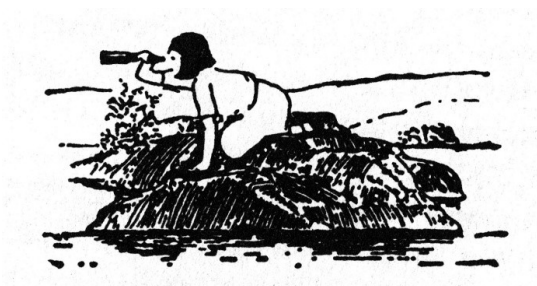
„Já vůbec nic nevidím,“ řekl. „Všechno je černé.“

„Vždyť máš přes kukátko záklopku,“ řekla Titty, která se v dalekohledech vyznala výborně.

„Otoč ji a dalekohled se zase odklopí.“

Boj o ostrov, kapitola 5. První noc na ostrově Překlad Zora Wolfová

Nad tímhle místem jsem si dlouho lámal hlavu. Dnes jsou nejběžnější dalekohledy binokulární (tedy pro obě oči) a kryty na okuláry i objektivy se nasazují zvenku, takže nasazený kryt nelze přehlédnout. Dalekohled Vlaštovek, jak je možné soudit z autorovy ilustrace, byl teleskopický.

Teprve po letech, když se mi dostal do ruky starší teleskopický dalekohled, jsem pochopil, v čem je jádro věci.

Dostal jsem za úkol vyčistit mosazný dalekohled, který byl pokrytý nevzhlednými oxidy. Tak nějak asi vypadal i dalekohled Vlaštovek.

Samozřejmě mi zvědavost nedala a zkusil jsem se dalekohledem podívat. A ejhle, byl jsem na tom jako Roger – neviděl jsem nic. Při bližším zkoumání jsem objevil na očnici okuláru nenápadný kolíček, tak akorát na zachycení nehtem, kterým se otvírá/zavírá krytka čočky okuláru.

Zavřeno

Otevřeno

Jak to vypadá uvnitř, vidíte na dalším obrázku

Objektiv chrání kožená krytka, dnes bývají obvykle plastové.

Na jednom tubusu byla gravírovaná firma výrobce: Simon Waldstein. Žil v létech 1837-1902, firmu řídil později jeho syn Otto až do roku 1936. Datace na dalekohledu není, ale je pravděpodobné, že konstrukčně odpovídá těm, které známe z knih AR.

Druhé záhadné místo se týká tentokrát Dickova dalekohledu v Zamrzlé lodi:

Na kraji stolu bylo místečko, jak Dick odstrčil celou haldu kůží a šicích potřeb, aby si mohl srovnat čočky a při prohlížení hvězdářského atlasu je pěkně vyleštit...

Zamrzlá loď kapitána Flinta, kapitola 19., Dorotka s Dickem se ujímají Framu Překlad Zora Wolfová

Tohle místo mi léta taky vrtalo hlavou. Současné dalekohledy se nedají snadno rozebrat a ani bych nikomu nedoporučoval se o to pokoušet. Jejich konstrukce je prachotěsná a některé jsou dokonce plněné dusíkem (hlavně ty pro jachtařské a námořní použití). Znečistit se tedy mohou jen vnější plochy okulárů a objektivů. I zde je při čištění potřeba zachovávat velkou opatrnost. Čočky moderních dalekohledů jsou opatřené antireflexní vrstvou, kterou bychom mohli razantním čištěním poškodit. Většinou stačí odstranit prach vlasovým štětečkem (nejlépe určeným na optiku). Je-li znečištění vážnější, je možné použít čistý líh nebo isopropylalkohol na vatovém tampónku.

Záhadu mi osvětlil opět výše zmiňovaný vídeňský dalekohled. Jeho konstrukce rozhodně prachotěsná není a rozebrat se dá poměrně snadno, jak vidíte na obrázku. Všechny díly jsou spojené na závit a zpřístupnit je pro čištění není problém. Více opatrnosti je třeba při zpětné montáži, abychom díly nesešroubovali „přes závit“.

Tohle bádání opět potvrdilo, že Arthur Ransome psal o věcech, které znal z vlastní zkušenosti a v dalekohledech se výborně vyznal, stejně jako Titty.

čfk

Poznámka: Fotografie nejsou žádný zázrak. Měl jsem k dispozici pouze foťák v mém mobilu a ten moc kvalitní obrázky nedělá.